

JAN ROKYTA:

Modravé vrchy přede mnou ...

Modravé vrchy přede mnou,
modravé vrchy za mnou,
od jednéh ke druhým hledám si
životem pěšinu klamnou.

Širokou cestou zástupy
berou se s rancí a vozy
já se zde ubírám stranou cest,
nechej jít, kudy jdou mnozí.

Stežka má vine se kamením,
houštinou, trním a hlozím,
ale i v květnatě lužiny
vychází pod nebem božím.

Časem i zabloudí v močály,
hrůzící pohřbívat mne v kalu —
ale jen ku předu, však se zas
dostanu na pevnou skálu!

A tak, jak oni silníci,
necestou k cíli se blížím —
vystoupím na hory modravé,
pokorně ruce své skřížím ...

OTAKAR CHARVAT:

Směj se paňáco!

Drobná povídka.

Místnost byla přeplněna hlukem, dýmem a dusnými výpary. Bylo po jakési schůzi a účastníci, sotvaže odbyli spolkové jednání, nahrnuli se do baru, hledíce nyní se vynahradiť, co za několik těch hodin nudného sezení ve spolkové síni promeškali. Stáli v hloučkách. Jedni hašteřili se pro jakousi spolkovou malichernost, druzí mluvili o úžasném stoupání městských majetků a někteří opět, nevšímajíc si vážných rozhovorů, dělali vtípy na starého Hovorku, kterému před týdnem narodila se dvojčata. A rozjaření byli všichni.

A pojednou do toho hluku a směsice různých hlasů zazněly zvuky pianu. To Vostrý k němu sedl. Seděl tu již od večera a čekal až sejde se větší společnost, aby ji hrou pobavil. Znali jej už dobře všichni a nikdo se ho před tím ani nepovšiml. Sedal zde tak již po několik týdnů a nezajmal už nikoho.

Tehdy, když objevil se zde poprvé, leckterý z pijáků se u něho zastavil a zeptal se, jak že se jmenuje a odkud je. Byl tu nezvyklým zjevem ... Jeho bleďá, skoro chorobná tvář s černým vlasem každého na okamžik upoutala.

Oděn byl v černý, poněkud osmělý oděv, který jasně dokazoval, že jeho majitel nešlape dlouho půdu této země. Byl málomluvným a obyčejně teprve tehdy byl sdílnějším, když vypil několik sklenice piva. Ba někdy se stávalo, že i zpíval ... Každou písničku zazpíval, na kterou pijáci si vzpomněli. Zpíval pěkným tenorem a všichni rádi naslouchali jeho písním.

Nikdo však o něm ničeho bližšího nevěděl. Přijel sem z Čech před několika měsíci a žádného známého tu neměl. Nikdo nedovedl si vysvětlit, proč zrovna zapadl sem, když jej k tomuto místu nic nepoutalo a neměl tu nikoho, koho mohl by nazvat přítelem. Věděli, že má v Čechách školy a hodná že jich má. Ba kdosi tvrdil, že Vostrý byl v Čechách kdysi v kněžském semináři, ale znechtulo se mu jeho budoucí povolání a utekl odtud. Ale to všechno se jenom povídalo. Nikdo nevěděl ničeho určitého, poněvadž Vostrý o své minulosti s nikým nemluvil a ptal-li se někdo na ni, mával jen rukou a neodpovídal ...

Po několik týdnů bezvýsledně hledal zaměstnání, až konečně zapadl do saloonu, kde za nepatrnou odměnu konal různé práce a večer, když sešla se větší společnost, hrál na staré piano.

Nebyl tuze velkým hudebníkem. Hrál jen proto, že časem vydělal

si tím nějaký groš. Hrál obyčejně české národní písně, veselé i smutné, jež šly k srdcím těch, kteří naslouchali.

Za krátký čas získal si oblibu všech hostů saloonníka Rabasa. Na rozdíl od ostatních, podobným osudem jako on stížených, nenáříkal si na svůj život, pil, když oni pili, zpíval, když oni písní chtěli vyjádřiti svoje veselí a rozjaření.

Zdálo se, že Vostrý je úplně spokojen se svým osudem, že nemá žádných vyšších snů a tužeb.

"Vostrý, zpívej!" křikl obyčejně někteří a mladý muž zpíval.

Někdy zpíval sám, někdy zpívali s ním. Nikdo netušil, že pod maskou usmívajícího se obličej skrývá se bolest, že ústa zpívají veselé píjáčké písně a srdce roztrásá se v smutku. Nikdo nevěděl, že Vostrému se celé okolí hnuší a že touží po vymanění z toho života.

Vostrý neměl ve zvyku mluvit o svých citech. K čemu je se vsvědčovat, k čemu o nich vyprávět lidem, jež je nepochopí, jež se jim za jeho zády vysmějí? Vostrý neměl k nikomu valné důvěry. Věděl dobře, že do té doby, dokud půjde s proudem, dokud bude dělati totéž, co davy, dotud budou jej moci snést, ale jakmile dá na jevo, že celý ten jejich život je mu protivným, budou se mu pošklebovat a nenávidět ho. Znal dobře život a zvykl mu.

Často chtěl utéci odtud, jíti někam, kde nebylo by krajanů, chopiti se jakékoli práce a na všechno zapomenout ... Ale neměl k tomu sil. A právě ta slabost náležela k jeho největším bolestem ...

Často se mu zdálo, že před ním stojí skála, taková temná, hrůzná, podobná jeho nynějšímu životu, on o ni bije hlavou, zmitá se v bolestech, ale marně. Zdálo se mu, že vidí na ní už skvrny — bílou a rudou. Mozek a krev — a po takových chvílích si umíňoval, že odtud odjede, že bude žítí lepší život ... Věděl dobře, že nynější život povede jenom k zoufalství —

Spořil, cent k centu skládal, na cestu se chystal ... Ale příšly chvíle, kdy dolehlá bolest takovou silou, že hlasy srdce bylo nutno utlumit alkoholem. Začal pít, celé dny pil, až nezbyl mu z úspor ani červený cent ...

A se ztrátou posledního centu ztrácel i touhu po lepším životě. Zakotvoval v přístavu lhostejnosti. Opilý zasedal k pianu a zpíval, rozjařoval druhé, smál se, křičel, pil, žertoval ...

"Směj se paňáco,
konec mudrování — —"

To byla jeho jeho nejoblíbenější píseň. A zpíval ji obyčejně tehdy, kdy bolest srdce svírala nejvíce, kdy smutek dral mu duši a protékal celým tělem. Sám se klamal ... Myslel, že se vysmívá těm svým smutkům a že svou strojenou veselostí přehluší hlas srdce a svědomí ...

Dnes bylo poněkud jinak. Hrál, ale nezpíval. Marně jej nutili druzí, nadarmo si opilými hlasy notovali začátky neznámějších písniček. Vostrý jakoby to neslyšel.

Všem bylo to ku podivu. "Vostrý, pojď pít jednu na mě," zval ho kdosi.

Vostrý šel. Pil ... Jednu sklenici po druhé, poněvadž častovali ho všichni. Chtěli jej rozjařit, rozveselit.

Ale marnost nad marnost. Vostrý jakoby dnes nebyl tím veselým hochem, který tak rád si zanotoval jakoukoliv píjáčkou píseň. Nebylo divu! Ráno doručil mu listonoš dopis. Z domova, z dalekých Čech, tam za horami, za vodami. Matka mu psala. Prosila ho pro všechno na světě, aby se

vrátil, že bojí se, že se v cizině zkáží.

A Vostrému ta její prostá slova v paměti uvázla. Zdálo se mu, že vidí před očima ten matčin list, nad nímž zajisté ona po denní práci dlouho do noci bděla a nejednou sizu vyronila. Viděl stále před sebou to droboučké, prachné na sebe lepené písmo matčino, jež bývalo mu vždy tak milé v dobách, kdy dlel na studiích.

Náhodou prý dověděli se doma jeho adresu, psala mu matka. Kdosi o něm do jejich dědiny psal. Aby si jen připomenul, co se o něho nastarala, co noci probděla při práci, aby mu mohla poslati několik těch grošů na přilepšenou, když studoval. Nečekala od něho takového nevděku. Proč jen odjížděl, když mu doma nie nešáhzele? — —

Vostrý zase hrál. Nechtěl na nic myslet, chtěl zapomenout. Vždyť on už je ztraceným člověkem a není mu už pomoci ... K čemu přemýšlet, k čemu mudrovat ...

"Vostrý, pojď pít!" zase kdosi zval a on šel. Byl již hodně opilý a k pianu se sotva dopotácel.

A sotvaže usel, zase před očima mihlo se mu to malé psaničko bílé. Zase viděl to písmo droboučké, klíčkové a háčkové, jeden za druhým, jako dlouhá řada mravenčů. Zdálo se mu, že se ty řádky mravenčů pohybují, ku předu jdou, po těle lezou ... Cítil je na tváři, na očích, v ústech ...

Chvilí ztrnule hleděl před sebe a potom se hlasitě rozchechtal. Jako divý se smál.

"Co mu je?" ptal se kdosi.

Ale Vostrý neslyšel. Po chvíli do náprsní kapsy sáhl a vytáhl malé matčino psaničko. Otevřel bezmyšlenkovitě a znovu četl ...

"Nešťastná láska," mnil kdosi. "Píše mu, že už ho nechce!"

Všichni zasmáli se tomu vtípu. Volali jej znovu k sobě a nutili jej, aby pil.

"Pij, hochu, tohle je nejlepší medicína pro nešťastnou lásku!"

A Vostrý zase pil. Oči se mu již svítily a nohy sotva mohly snést tíhu těla.

"A teď nám zahraj na rozloučnou!" vyzýval jej jakýsi tlustý mužik.

Vostrý dopotácel se k pianu, usedl a udeřil v klávesy.

"Směj se paňáco,
konec mudrování — —"

Zpíval sám, druzí mu jen chvílemi přízvukovali. Když přestal, znovu vytáhl psaní z domova a znovu předčítal.

"Tak nám to přečti, co ti píše!" křikl naň kdosi a blížil se k němu.

Vostrý prudce vyskočil, několik kroků se zapotácel, ale musel se opřít o stělu, aby neupadl.

"Blázen," řekl ten, jenž byl tak zvědavým.

"Nech ho!" napomínali je druzí. Za okamžik nikdo si mladíka ani nepovšiml.

Vostrý znovu dovrával k pianu. Bylo mu teskno až k pláči. Marně hlas srdce svědomí tlumil alkoholem. Stále zdálo se mu, že vidí před sebou ty mravenčí řádky, droboučké nožky zvířátek, jež s dopisem přeběhly na jeho tvář, do očí se derou a očima až do jeho mozku přebíhají ... A každým dotekem té drobné nožky tak bolel ...

Uvědomil si, že už nemá v sobě sil, aby se vzmužil k novému životu. Už je s ním konec. Směj se paňáco, k čemu mudrovat? ... Ano ... A Vostrý se skutečně smál.

Smál se jako šilence a malé, bílé psaničko na kousky roztrhával, na takové malé, droboučké kousky ... aby ho už ty mravenčí řádky neznepokojovaly a do mozku se nedraly ... K čemu mudrování? Jen směj se, směj se paňáco! ...

Vostrý druhého dne se v salo- ně ani neukázal. Ba ani později nepřišel, aby hosty Rabasovy pobavil hrou na piano. Marně saloonník a jeho hosté po něm pátrali. Zmizel beze stopy. Snad žije někde lepším životem a po čase se vrátí k matce, anebo snad někde v jiném místě podobným způsobem baví hosty ... Kdož ví — — —

Z MATICE VYŠŠÍHO VZDĚLÁNÍ.

Iowa City, Ia., 8. března 1907.

České veřejnosti v Americe:—

S potěšením oznamujeme, že výkonný výbor Matice Vyššího Vzdělání obdržel patřičně podepsaný úpis od dobře známého Čecha amerického, v němž nabízí Matici V. V. dva tisíce pět set dolarů (\$2500.00) za jistých podmínek, které zde překládáme.

Dárce výslovně si přeje, aby jméno jeho bylo zachováno v úplné tajnosti nejméně do 1. července 1908, níže psaní pak ručí za spolehlivost jeho a za správnost úpisu, který uložen jest v Iowa City State Bank, Iowa City, Ia.

Výkonný výbor přijal tuto nabídku a schválil podmínky s ní spojené a vyzývá rodáky a české spolky, aby užili příležitosti takto poskytnuté ku podpoře podniku, jehož dalekosáhlý vliv lze již nyní pocíťovati.

Kdo si nepřeje složití hotové peníze, může se dle libosti na určitou částku upsati. Kdo si toho přeje, může příspěvek svůj rozdělit na více ročních částek, a celý obnos bude počítán co příspěvek za přiložených podmínek. Ku příkladu, kdo by se upsal na roční příspěvek \$5.00 po pět let bude znamenán pro účele této nabídky, co přispívá \$25.00. Aby nepanovalo nedorozumění, podotýkáme, že přispívátele stanou se členy Matice V. V. za nynějších podmínek, totiž kdo přispěje částkou \$5.00 aneb více, stane se členem pro běžící rok, a ten jeho příspěvek dosáhne nejméně \$250.00, stane se trvalým členem.

Doufáme, že skvělý dar jednoho ze zakladatelů v částce \$2,500, pak šlechetný příklad zesnulého Vojtěcha Maška, který zanechal Matici V. V. odkaz \$1,000.00 a konečně tato nabídka štědrého dárce, naleznou hojných následovníků, a že takto bude Matice postavena na pevné finanční základy.

Veškeré úpisy a příspěvky budte zasílány na níže podepsaného tajemníka. Podmínky provázející dar těchto \$2,500.00 jsou následující:

1) Aby naše české spolky, organizace, jednoty, různá sdružení a jednotlivci splatili (případně alespoň upsali) do 1. července 1908 do pokladny Matice V. V. také obnos přiměřený a daru tomuto odpovídající a sice — sedm tisíc pět set dolarů (\$7,500.00). Do tohoto obnosu počítal by se zároveň veškerý čistý příjem Matice V. V. plynoucí z prodeje Národního kolku do 1. července 1908. Nebudíž však do toho počítán obnos, který Matice V. V. nyní vlastní, ani úpisy a příspěvky, jimiž do té doby vládnoucí bude. Nejméně polovice celého tohoto obnosu užije se na půjčky chudým posluchačům, a zbývající částka na ostatní účele v mezích těchto podmínek.

2) Obor působení Matice V. V. budíž rozšířen a doplněn v následujících směrech:

I. Poskytování půjček i těm potřebným studujícím, kteří již dokončili studie naznačené v nynějších stanovách Matice V. V. a přejí si věnovati se pokročilejším studiím.

II. Poskytování půjček v menších částkách i potřebným žákům

v místních přípravných (jako high-schools, atd.) pokud přebytek v pokladně toho dovolí.

III. Dopomáhati zmrzačeným mladým lidem českého původu k odbornému vzdělání, jímž by jim umožněno úspěšněji dobývati svého živobytí

IV. Poskytování nadačí aneb doplateků ku povzbuzení vyšších vzdělávacích ústavů k zavedení češtiny co vyučovacího předmětu a ku zajištění dostatečného služného k zabezpečení schopných vyučovací sil.

V. Podporování česko-amerických vysokoleuč kolejí uznávaných Maticí V. V., kteří by si přáli navštívit Čechy za účelem zkonání se v znalosti českých dějin, písemnictví, a řeči a seznání českých snah a poměrů, aby mohli výhodněji pracovati na poli učitelství, aneb jiným způsobem seznamovati svět s osudy a snahami českého národa.

VI. Povzbuzování ku zakládání vzdělávacích klubů pro českou mládež v Americe, a k zakládání knihoven prostřednictvím nichž by poměrně zanedbaná dospělější mládež naše seznámena byla s ušlechtilějším písemnictvím českým. Kluby tyto by povzbuzovaly mládež ku návštěvě "high-schools" a jiných přípravných škol.

VII. Pořádání a podporování poučných přednášek v českých osadách amerických vynikajícími Čechy, buď z Čech aneb americkými, prostřednictvím jichž by lid náš seznal lepší snahy a cíle národa našeho.

VIII. By šířil dobrou pověst českého národa v časopisech anglických a podával zprávy o kulturním a vědeckém pokroku Čechů vůbec.

3) By Matice Vyššího Vzdělání nejméně jednou za tři roky pořádal sjezd, na němž by právo zasedací měli: Všichni trvalí členové neb jejich oprávnění zástupci; zástupci hlavních úřadoven českých jednot, které jsou řádnými členy Matice V. V. s omezením, že mohou zástupci v obou předcházejících případech býti jen ti, kdož osvědčili svůj zájem tím, že sami se osobně stali členy Matice V. V. nejméně dva roky před sjezdem; a členové výkonného výboru Matice V. V. První sjezd má býti odbyván v Iowa City, Ia., v době později určené; ostatní určí sjezdy. Sjezd tento přehlížet by knihy a činnost Matice V. V. a podával by dotýčeným jednotám a české veřejnosti zprávu o činnosti té, dále by vykonával veškeré důležitější práce širšího směru, jež by Výkonný Výbor sjezdu předložil, atd.

4) Výlohy členů neb zástupců sjezdu se účastnicích budtež jimi placeny aneb jednotlivci neb spolky jimiž jsou vysláni.

5) Veškeré listiny, spisy, příspěvky a úpisy k tomuto hnutí se vztahující, jakož i předběžné práce budtež svěřeny výkonnému výboru Matice V. V.

Nabídka tato byla přijata a schválena výkonným výborem Matice Vyššího Vzdělání dne 7. března 1907.

Veškeré zásilky, žádosti, atd., týkající se této záležitosti budtež zasílány na tajemníka.

Za Výkonný Výbor Matice Vyššího Vzdělání:

B. ŠIMEK, předseda.
P. A. KORÁB, tajemník.

KOVÁRNA NA PRODEJ

v Lancaster Co., v malém městě, se dvěma loty na rohu, dílna rok stará, 18x40 st., vše kovářské i kolářské náčiní, gasolinový stroj, zásoby zboží za \$100.00, dále též domek 14x20 st., vše za \$600.00.
Berka & Co., 938 N. Y Life Bldg., 334
Omaha, Neb.